

Palvelualojen ammattiliitto PAMin 2. varapuheenjohtaja Kaarlo Julkunen Vappuna
1.5.2009 Joensuun torilla klo 11.00 ja Kuuslahden Työväentalolla klo 18.30

Hyvät toverit,
vietämme nyt erilaista vappua kuin viime vuonna.

Ikäviä uutisia, lähinnä teollisuuden työntekijöitä koskevista irtisanomisista ja lomautuksista kuulemme päivittäin. Työttömien määrä oli helmikuuhun mennessä lisääntynyt vuodessa 40 000:lla.

Laajasti ymmärrämme, että nopeasti tulleen taantuman syy löytyy finanssimarkkinoiden puutteellisesta valvonnasta. Suomeksi sanottuna se tarkoittaa rikkaiden piirien holtittomuutta.

Muuttuuko taantuma lamaksi? Siihen voimme vaikuttaa kansallisesti, jos vain niin haluamme.

Maamme hallituksen ja vastuullisten työnantajien tulisi vaatia suurinta työnantajien puolestapuhujaa, eli Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ta, tekemään ratkaisuja joilla pääsisimme taantumasta nopeaan nousuun.

En luota kuitenkaan siihen, että EK:sta olisi ratkaisujen tekijäksi, koska se on ottanut roolikseen ja päätehtäväkseen pikkupolitikoinnin. EK teki suurimman virheensä kieltäytyessään laajapohjaisen sopimusratkaisun mahdollisuudesta. Normaalisti pyydetään anteeksi tehtyjä virheitä ja korjataan virheet. EK:lta puuttuu tällainen normaali ja inhimillinen tapa, se ei pysty myöntämään virheitään.

Palkansaajien on turha odottaa EK:ta taantuman torjijaksi. Tämä tehtävä jää ammattiliitoille. Yhteisesti ja laajapohjaisesti ammattiyhdistysliike pystyy tekemään sen vastuullisten työnantajaliittojen kanssa, jotka tuntevat parhaiten työelämän arjen ja alansa asiat sekä vastuunsa.

Taantuma pitkittyy ja syvenee, jos emme pysty tekemään laajapohjaisia, luottamukseen perustuvia ratkaisuja ja toimenpiteitä, joilla turvattaisiin kotimainen kysyntä. Voimme säilyttää hyvän kotimaisen kysynnän vain, jos teoillamme saamme lisättyä kuluttajien luottamusta.

Palvelualat ovat hyvin työvoimavaltaisia aloja. Alojen vaikutus maan työllisyyteen on siten merkittävä. Palvelualan työnantajat ovat nyt saamassa hyvin ison yhteiskunnallisen tuen, kun kela-maksut pienenevät tai poistuvat. Työnantajien tulisikin nyt pystyä kantamaan vastuunsa työllisyydestä.

Palvelualoja yhteiskunta tukee myös ruoan ja ravintolapalveluiden arvonalennuksen alentamisella. Kansallisesti meidän on päätettävä, että ravintolapalvelujen alv:n alennus tapahtuisi samaan aikaan kauppoja koskevan ruoan alv:n alennuksen kanssa.

Pysyvästi menetettyjen teollisuustyöpaikkojen sijalle, meidän on löydettävä korvaavia työpaikkoja, joita tulisi etsiä esimerkiksi matkailusta sekä sitä tukevista toiminnoista. Itä-Suomi (Pohjois-Karjala/Pohjois-Savo) on sijaintinsa ja rikkaan luontonsa puolesta hyvä alue matkailun lisäämiselle.

Irtisanominen on suomessa halpaa. Osan kansainvälisten teollisuuden yritysten työpaikoista menetämme juuri siksi, että on helpompi irtisanoa työntekijöitä Suomessa kuin esimerkiksi Ranskassa.

Uutiset taantumasta ovat tuoneet mukanaan muoti-ilmiönä sen, että irtisanotaan työntekijöitä vaikka taloudellisia perusteita ei olisikaan. Yritykset käyttävät taantumaa härskisti hyväkseen tekemällä niin sanottuja puhdistuksia, eli työntekijöiden irtisanomiset kohdistetaan henkilöihin joilla on ollut esimerkiksi itsestä tai lapsista johtuvia poissaoloja.

Suomessa on nostettava irtisanomisen hintaa!

Maan hallituksen tulisi nyt nopeasti puuttua perusteettomiin irtisanomisiin. Yksi keino on nostaa irtisanomiskynnystä. Tämä tapahtuisi parhaiten jatkamalla yritysten velvollisuutta palkata takaisin irtisanomansa työntekijät nykyisestä yhdeksästä kuukaudesta kahteen vuoteen. Irtisanottu työntekijä olisi myös aina otettava takaisin vanhana työntekijänä.

Takaisinottovelvollisuutta koskevien säännösten tiukentaminen rehellistäisi irtisanomisten harkintaa ja turvaisi sen, ettei irtisanomisiin ryhdytä lyhytaikaisten kysynnän heikentymisten takia.

Hallituksen ja eduskunnan tulisivatkin tehdä takaisinottovelvoitteen tiukennukset jo ennen kesälomille lähtöä.

Irtisanomisiin, lomautuksiin ja osa-aikaistamisiin johtaneet yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut ovat henkilökunnalle ja luottamusmiehille henkisesti raskaita. Mikäli yhteistoimintaneuvotteluissa työnantaja pyrkii vielä vierittämään syytä taloudelliseen tilanteeseen työntekijöille sekä salaa tietoja, joilla työnantajan toimenpiteiden perusteita voidaan avoimesti arvioida, moninkertaistuu henkilökunnan edustajien taakka.

Irtisanomiseen johtavaa päätöstä ei koskaan tee osakeyhtiö tai konserni. Päätöksen tekee aina ihminen, työnantajana tai hänen edustajanaan. Julkisuuden tulisivatkin pystyä löytämään myös suurimpien yritysten takaa se henkilö tai ne henkilöt, jotka päätökset irtisanomisista aidosti tekevät.

Työn menettäminen on aina tapahtuma joka koskettelee koko irtisanotun työntekijän perhettä. Siksi työnantajien vastuuta on pystyttävä nostamaan.

Tämän vuosikymmenen alussa, hyvin pitkän ja perusteellisen työn tuloksena uudistettiin maamme eläkelainsäädäntöä. Uudistuksella on saatu nostettua todellista eläkkeelle lähtemisen ikää. Ongelmana on ollut enemmänkin se, että työnantajien toimesta

ikääntyvät työntekijät ovat saaneet lähteä, joko huonon ikäjohtamisen aikaansaaman väsymisen tai jopa suorien irtisanomisten kautta.

Aivan käsittämätön tapahtuikin, kun pääministerin päässä välähti hiihdellessä eläkeiän nostaminen. Todellisuudessa kuitenkin paljastui, että eläkeiän nostamista oli hallituksen sisäpiirissä pohdittu jo pitempään. Rukan lumien tarkoituksena oli vain kohottaa pääministerin imagoa ja sumuttaa kansalaisia.

Ammattiyhdistysliikkeen jäsenten laajan ja aktiivisen vaikuttamisen avulla saatiin niin pääministerin kuin valtionvarainministerinkin sukset kääntymään ja luistamaan oikeaan suuntaan. Lopputuloksena löytyi siis ratkaisu, jolla eläkeiän nostamisen pääpaino kääntyi työurien pidentämiseen.

Työhön, jolla työuria pidennetään, pitää suhtautua vakavasti ja niin, että siihen sitoutuvat myös työnantajat. Suurin yksittäinen asia on saada työelämää tervehdytettyä niin, että työssä jaksetaan paremmin. Tämä vaatii myös niitä ratkaisuja, joilla ikäjohtamista pystytään parantamaan.

Työuran pitenemistä tukisi myös se, että kasvattaisimme eri alojen vastuullisuutta oman alan opiskelijoista. Eli jokainen ala huolehtisi oman alansa opiskelijoiden työharjoittelujen lisäksi myös niistä opiskelijoiden ”lisätienesteistä”, eli opiskelun aikaisesta työskentelystä.

Todellista työurien pidentämistä saadaan vain porkkanoilla, eli kannustamalla. Vitsalinjalla, eli ainoastaan eläkeikään tuijottaen, olisi tullut juuri päinvastainen vaikutus, eli yhä nuorempana olisi into eläkkeelle lähtöön lisääntynyt.

Jokainen ammattiliitto valmistautuu tulevaan sopimuskierrrokseen. Odotukset palkankorotusten suuruudesta vaihtelevat. Ennen vuotta 2015 on jokaisella sopimuskierrroksella varmistettava, askel askeleelta, että samapalkkaisuuden tavoite saavutetaan.

Samapalkkaisuuden tavoitteen saavuttaminen vaatii panoksia kaikissa neuvotteluratkaisuissa sekä rehellistä myöntämistä, että palvelutyöt ja asiakaspalveluosaaminen ovat vaativaa työtä, jonka tulee näkyä myös palkassa.

Me palvelualoilla tulemme rakentamaan sopimustavoitteemme siten, että ne pitävät sisällään tuhdin paketin laadullisia tavoitteita, perusteellisen paketin luottamushenkilöiden työtä tukevia tavoitteita ja reilusti naisvaltaisten alojen ansiotasoa parantavia tavoitteita.

Työn kautta ihminen kiinnittyy turvallisesti ainakin erääseen osaan todellisuutta: ihmisen väliseen yhteyteen. Järjestäytyminen oli joskus itsestäänselvyys. Kun työsuhte alkoi, alkoi myös jäsenyys oman alan ammattiliitossa. Nyt työyhteisöissä voi olla pitkäänkin, ettei kukaan tarjoa jäsenyyttä tai kerro niistä saavutuksista, mitä yhteenkuulumisella ja yhteisillä toimilla on saatu aikaiseksi.

Vastuuttomat työnantajat ja heidän tukijansa pyrkivät rikkomaan työyhteisöjen yhteishenkeä ja jopa vaikuttamalla työntekijöiden järjestäytymiseen. Yleensä nämä

työpaikat ovat juuri niitä, joissa yhteishenki on huonoa ja yrityksen tulevaisuus hyvin epävarmaa.

Ammattiyhdistysliikkeen järjestäytymistä ja oman työsuhteen turvaamista voidaan parantaa monin tavoin. Yksi niistä on varmistaa, että työkaveri on ammattiliiton jäsen. Toinen tapa on olla aktiivinen toimija ja keskustelija omalla työpaikalla ja kolmas tapa on pitää tiedot asioista ajan tasalla osallistumalla ammattiosaston ja liiton koulutuksiin ja kursseille.

Kaikki vastuulliset järjestöt ja yhteisöt tekevät yhteiskunnallista vaikuttamista. Terveimmillään yhteiskunnallinen vaikuttaminen on sitä, että huolehdimme päättäjille riittävän ja laajapohjaisen taustatiedon asioiden päättämiseen. Yhteiskunnallista vaikuttamista on myös saada äänestysprosenttia nostettua tai omien jäsenten kannustaminen hakeutumaan yhteiskunnallisiin tehtäviin.

SAK:lainen ammattiyhdistysliike on tehnyt hyvin avoimesti äänestysaktiivisuuteen kannustavia kampanjoita ja saanut niistä pääasiassa myönteistä palautetta. Kriittisesti ovat suhtautuneet ne, jotka ovat nähneet kampanjoiden yksipuolisesti tukevan liaksi työväenpuolueita.

Ammattiyhdistysliike tekee luonnollisesti työtä niiden henkilöiden puolesta jotka ovat ay-liikkeen jäseniä – kysynkin, mikä siinä on väärää.

Mielestäni on selvää, että palkansaajalähtöisiä, ammattiyhdistysliikkeen ehdokkaita on myös liittojen tuettava. Samanlaista, omien ehdokkaitten tukemista tekevät myös MTK, yrittäjät ja työnantajajärjestöt.

Kesäkuun EU-vaaleissa meidän on saatava nostettua suomalaisten äänestysaktiivisuutta.

EU:n päätöksenteolla säädellään hyvin paljon työelämän lakeja. Jos suomalaisten palkansaajien näkemys puuttuu päätöksenteosta, niin silloin saamme lahjaksi monen monta yllätystä, joihin emme olisi tyytyväisiä.

Älä jää sohvaperunaksi EU-vaaleissa. Eurooppalainen arkipäivä syntyy meidän kaikkien päätöksistä. Äänestäminen on yksi keskeisimmistä tavoista vaikuttaa, millainen on tulevaisuuden arkipäivä.

Toivonkin, että otamme ne työkaverit, tuttavat ja naapurit leikillisesti sanottuna käsittelyyn, eli puhutaan ja perustellaan heille miksi EU-vaaleissa kannattaa äänestää ja kehoitetaan heitä antamaan ääni palkansaajaehdokkaalle

Hyvät toverit. Työväenliikkeeltä – ammattiyhdistysliikkeeltä – ei ole koskaan puuttunut haasteita – ei puutu nytkään. Vain yhteen kuulumalla ja aktiivisella toiminnalla pystymme toteuttamaan tavoitteemme – siihen tärkeänä osana kuuluu mahdollisuus vaikuttaa.

Toverit ei yksin vaan yhdessä saamme aikaan tuloksia.

Hyvää Vappua!